

Posudek diplomové práce

Autor: Filip Ženíšek
Název: *The Sociolinguistic Concept of Political Correctness and Its Impact on Modern Public English*
Vedoucí DP: PhDr. Renata Pípalová, CSc.
Oponent: PhDr. Klára Matuchová

V předkládané diplomové práci se Filip Ženíšek zabývá politickou korektností v široce pojatém kontextu relevantních společenských věd. Konkrétně přistupuje k problému jako k sociolingvistickému konceptu společenského hnutí, jehož cílem je identifikovat diskriminační jazykové návyky a postupně je nahrazovat užitím jazyka neutrálního, tj. nediskriminujícího. Většina práce se zaměřuje na popis změn, které byly v rámci politické korektnosti veřejnosti navrženy různými jazykovými komunitami a které jsou s různou mírou úspěšnosti přejímány (případně zamítány) širokou škálou mluvčích. Hlavním cílem těchto sociolingvistických aktivit je dosáhnout situace, kdy bude politická korektnost nadbytečný koncept, jelikož bude většina mluvčích tyto navržené změny spontánně používat jako běžnou součást svého soukromého jazykového kódu.

Cílem práce je podle autora podat přehled nejčastěji diskutovaných aspektů politické korektnosti a ukázat, jaký mají dopad na současné užívání tzv. veřejné angličtiny. Co se týče prvního cíle, oceňuji velice přehledné členění kapitol, v dostatečně šíři pojednané společensko-historické pozadí analyzovaných témat a v neposlední řadě i velice dobrou formulační úroveň. Závažnější výhrady k jazykové úrovni práce nemám, jedná se jen o občasnou stylistickou nevyváženost (např. str. 7 – *not much has been written*; str. 10 – *a couple of historical timelines*) nebo lexikální nepřesnost (např. str. 87 – *restrain from* namísto *refrain*; str. 97 – *concept concerned ...with*). Domnívám se, že na str. 50 autor nepřesně použil lingvistickou terminologii. U výrazu *midwife* se nejedná o *head of the noun*, ale o nevyjádřené *determinatum*, což způsobuje obvyklou chybnou interpretaci významu této exocentrické složeniny.

Vezmeme-li v úvahu druhý proklamovaný cíl práce, tedy demonstraci dopadu politické korektnosti na současnou angličtinu, je zřejmé, že není zdaleka tak uspokojivě naplněn jako cíl první. Nemýlím-li se, relevantních komentářů se čtenář dočká pouze ve shrnutích jednotlivých kapitol, kterým by jistě prospělo více příkladů

a konkrétně podepřených tvrzení. K teoretickým východiskům práce bych měla ještě dvě drobnější výhrady. Při hodnocení svrchovaného postavení angličtiny v rámci politické korektnosti se mi zdá 'nekorektní' nezmínit jednoznačnou výhodu, kterou angličtina má alespoň na morfologické úrovni ve srovnání s flektivními jazyky. Rovněž se domnívám, že by čtenář uvítal podrobnější zmínku o teorii lingvistické relativity s přímou citací z díla Sapira a Whorfa, jelikož se jedná o stěžejní koncept dané problematiky.

Přes zmíněné výhrady je podle mého názoru celá diplomová práce velice zajímavě a přehledně zpracovaným počinem. Zdá se, že autor nemůže lépe přesvědčit o své znalosti zkoumaného tématu než vlastním vtipným užitím politické korektnosti, když například hovoří o práci s autentickým jazykovým materiálem na Internetu (str. 27 – *never before have so many people with so little to say said so much to so few*).

Práci doporučuji k přijetí, navrhuji hodnotit předběžně jako výbornou až velmi dobrou a ponechat konečnou známku na výsledku obhajoby.

V Praze, 3.1.2010

PhDr. Klára Mářtučová
KAJL, PedF, UK